

Svitanie

Číslo 3/2017

Ročník 16

Časopis farnosti sv. Michala Archanjela v Závode

Šéfredaktorka: Ivana Potočnáková

Redakčná rada: Jarka Černá, Pavol Černý, Anna Diviaková,
Veronika Prévajová, Peter Kudláč – farár, Alena Pavelková

Jazyková korektúra: Anna Mäsiarová

Tlač a grafika: Tlačiareň Luna, Moravský Svätý Ján

Vydavateľ: Farský úrad Závod, www.zavodfarnost.sk.

Vydávané pre vlastnú potrebu.

Pod Božou ochranou

Tento rok slávime v našej farnosti 120. výročie posvätenia farského kostola sv. Michala archanjela, ktorý naši predkovia postavili v rokoch 1893 – 1897 pod vedením talianskych architektov a stavbu slávnostne zakončili 29. septembra 1897 jeho posvätením - konsekráciou.

Okrem siedmich sviatostí, ktoré ustanovil Pán Ježiš a zveril ich Cirkvi ako viditeľné znaky milosti, cez ktoré nám dáva účasť na svojom Božskom živote, máme v Cirkvi aj tzv. sväteniny – žehnaní a svätenia. Duchovné dary z nich plynúce majú tiež svoj pôvod a nadobúdajú duchovnú silu v Kristovej spasiteľnej obeti. Z evanjelií vieme, že aj sám Pán Ježiš žehnal ľudí a veci, aby vyprosil pre nich požehnanie Nebeského Otca. Podľa Jeho príkladu aj Cirkev požehnáva a posväcuje niektoré veci a ľudí.

Sviatosti pôsobia samým svojím vykonaním, teda nie na základe viery vysluhovateľa či prijímateľa, ale silou Kristovej milosti, ktorou sú z Jeho ustanovenia obdarované.

Pri sväteninách duchovný úžitok pochádza z úmyslu a modlitby Cirkvi a predovšetkým pravej viery tých, ktorí tieto predmety používajú. Každé požehnanie je spojené s modlitbou

Cirkvi a cez ňu s Kristom. Práve pre toto spojenie je požehnanie účinné. Sväteniny pôsobia teda pôsobením konajúcej, modliacej sa Cirkvi. Avšak nie na základe modlitby jednotlivca, ale modlitby Cirkvi ako takej.

Žehnaním teda Cirkev porúča do Božej ochrany deti, matky, chorých, mladomanželov pri sobáši či veriacich na konci sv. omše. Chce tým aj oslabiť vplyv zlého ducha na ľudí. Požehnáva aj veci: príbytky, školy, pokrm, pôdu a jej plody, cesty, mosty, lode, autá, kaplnky, cintoríny. Robí to preto, aby vyprosila Božiu ochranu pre tých, ktorí budú tieto veci používať.

Cirkev udeluje aj osobitné požehnanie, ktoré voláme svätením. Týmto Cirkev zasväcuje Bohu a do Božej služby niektoré osoby a veci - bohoslužobné predmety ako sú kríž, voda, modlitebná knižka, ruženec, kalich, bohoslužobné rúcho, zvony, sviece, popol, ratolesti, medailóniky alebo aj budova kostola.

Podľa starej tradície sa každému sväteniu spojenému s pomazaním krízmou (ako je to aj v prípade nášho farského kostola, kde bola svätou krízmou pomazaná menza hlavného oltára a na dvanástich miestach označených zlatými krížikmi aj steny kostola) prisudzoval zvláštny význam a nazývalo sa konsekráciou.

Žehnaní a svätenia sa spoločne nazývajú sväteninami. Sú doplnením

Zázračná medaila Panny Márie

sviatostí a sprevádzajú sviatosti, napr. požehnanie krstnej vody v krstnom obrade a záverečné požehnanie matky, otca a všetkých prítomných. Môžeme nimi vyprosiť viac Božej pomoci ako vlastnými modlitbami, lebo o milosti neprosíme iba sami, ale spolu s nami sa modlí celá Cirkev – s Ježišom Kristom ako hlavou, s Pannou Máriou a so všetkými svätými. Medzi sväteniny patrí aj kresťanský pohreb, pričom Cirkev odprevádza mŕtve telo a požehnáva ho. Tým nám pripomína, že smrť nie je pre človeka koniec, ale prechod z pozemského života do večného života – do života lásky. Sväteninou je tiež svätená voda, či prežehnanie. Žehnať môžu nielen biskupi, kňazi, či diakoni, ale aj iní ľudia – rodičia napríklad požehnávajú svoje deti.

Nech nás teda žehná Pán, nech nás chráni od zlého a nech nás privedie do života večného.

Vela Božieho požehnania Vám želá
prosuje Váš duchovný otec

Peter Kudláč, farár.

(Spracované s použitím POŽEHNANIA SSV Trnava 2009 a Učebnica katolíckeho náboženstva pre štvrtý ročník SSV Trnava 1996)

Jedna zo sestier nedávno zosnulého Otca biskupa Štefana Vrableca bola členkou Spoločnosti dcér kresťanskej lásky sv. Vincenta de Paul. Rehoľa sa venuje rozvoju kresťanskej lásky medzi ľuďmi. Aj sv. Katarína Labouré bola súčasťou tohto spoločenstva. V noci z 18. na 19. júna 1830 prežila osobné stretnutie s Pannou Máriou. Okrem iného dostala poverenie šíriť zázračnú medailu oválneho tvaru s vyobrazením Božej matky. Stojí na zemeguli a šliape po hlave hada, ktorý ovíja zemeguľu. Z roztvorených rúk jej vychádzajú lúče. Sú to lúče milosti, lásky a pokoja. Po obvode medaily je napísaný text: Bez hriechu počatá Panna Mária, oroduj za nás, ktorí sa

k tebe utiekame. Panna Mária nám dala aj prislúbenia:

- tí, ktorí ju budú nosiť, dosiahnu veľké milosti.
- všetci, ktorí ju ponесú, budú blahorečení. Blahorečenie bude ešte väčšie pre tých, ktorí ju ponесú s nádejou.

Verné tomuto odkazu prišli na jar do našej farnosti sestry Vincentky. Okrem malých a väčších medailí a rôzneho materiálu priniesli aj malú drevenú skrinku s dvierkami. Vyzerá ako malá kaplnka. Stojí v nej asi 40 cm vysoká soška Panny Márie v rovnakom vyobrazení ako na medaile. Skrinku si rodina vezme domov, po-

staví na stôl a pri zapálenej sviečke ju privíta. Rodina sa pri nej môže modliť „zabehnuté“ modlitby a v okamihoch samoty či trápenia prosiť Pannu Máriu o pomoc. Už v 3. storočí mal sv. Bernard takúto skúsenosť s Božou matkou:

Rozpamätaj sa, sv. Panna Mária, že nikdy nebolo počuť, že by bol niekto opustený, kto sa utiekal pod tvoju ochranu a teba o pomoc alebo o príhovor žiadal.

Sv. Ján Pavol II. dodáva: rodina, ktorá sa spolu modlí, zostáva jednotná.

Zlata • Foto: Richard

Oltáriký si slávnostne prevzalo a do modlitieb sa zapojilo 49 rodín z našej farnosti.

Štandarda pre FS Závodzan

Folklorný súbor Závodzan sa svojou činnosťou a zameraním už stal kultúrnym klenotom našej obce. Zviditeľňuje a reprezentuje nás doma i v zahraničí. Kultúrne dedičstvo Závodu spočíva predovšetkým v prekrásnych krojoch, piesňach či tancoch. A ich hrdým nositeľom je práve Závodzan. V tomto roku jubilant – je tomu už 35 rokov, čo manželia Eva a Jaroslav Hanzlíkovci prišli s nápadom postaviť folklór našej obce na pevné nohy. Mladému učiteľskému páru sa to podarilo viac ako úspešne. Dokázali nadchnúť nielen mladých, spevu a tancachtivých ľudí, ale celé rodiny! S pôsobivými pásmami vystupo-

vali na pódiumoch i festivaloch, neunikli ani televíznym kamerám. A hoci ťažké obdobie vyvrcholilo krízou a prerušením činnosti súboru, ako bájnny vták Fénix povstal z popola, aby v plnej kráse opäť začal rozdávať radosť predovšetkým nám, roduverným Závodčanom.

Pri príležitosti osláv 35. výročia založenia súboru si obec uctila zakladateľov a umeleckých vedúcich FS Závodzan, manželov Hanzlíkovcov - Obecné zastupiteľstvo v Závode im udelilo Cenu obce Závod za zachovanie kultúrneho dedičstva obce. Starosta obce Peter Vrablec zároveň súboru slávnostne odovzdal štandardu, ktorá o deň neskôr bola vo farskom Kostole sv. Michala archanjela posvätená. Štandardu posvätil – viac ako symbolicky – syn manželov Hanzlíkovcov, kňaz pôsobiaci na misii v Bruseli Jaroslav Hanzlík.

Ivana • Foto: Peter

Dp. Jaroslav Hanzlík je správcom Slovenskej katolíckej misie v Bruseli. 23. apríla na svätej omši posvätil štandardu FS Závodzan a so zvláštnym dôrazom sa prihovoral predovšetkým deťom a mladým ľuďom.

Zbohom, otec biskup

Všemohúci Boh povolal k sebe v piatok 1. septembra Mons. Štefana Vrableca, titulárneho biskupa tasbaltského, emeritného pomocného biskupa bratislavsko-trnavskej arcidiecézy a nášho rodáka. Správa o jeho úmrtí zarmútila veriacich, blízkych a rodinu aj nás, rodákov. Žádušná sv. omša bola odslúžená 7. septembra v dopoludňajších hodinách v katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa v Trnave. Pohrebne obrady pokračovali v rodnej obci zosnulého, u nás v Závode vo farskom Kostole sv. Michala archanjela slúžením zádušnej sv. omše. Predtým mali veriaci možnosť rozlúčiť sa s otcom biskupom Štefanom, vzdať mu úctu, vďaku a zotrvať v tichej modlitbe. V deň rozlúčky sa zišli rodáci, veriaci z okolitých farností, kňazi, bohoslovci, rehoľníci, rehoľné sestry a spolubratia v biskupskej službe: bratislavský arcibiskup - metropolita Mons. Stanislav Zvolenský, bratislavský pomocný biskup Mons. Jozef Haľko, trnavský arcibiskup Mons. Ján Orosch, nitriansky diecézny biskup Mons. Viliam Judák a emeritný arcibiskup Trnavskej arcidiecézy Mons. Ján Sokol.

Pokorný v službe

Hlavným celebrantom zádušnej sv. omše bol trnavský arcibiskup Mons. Ján Orosch. V slávnostnej homílii priblížil život otca biskupa Štefana, poukázal v nej na jeho vieru v Toho, ktoré-

ho približoval. Srdce otca biskupa bolo vždy zapálené pre Ježiša Krista, bol veľkým mariánskym ctiteľom a otcom všetkých veriacich. Bol skromným človekom, trpezlivým a pokorným vo svojej službe. Na záver sv. omše otec arcibiskup Mons. Stanislav Zvolenský prečítal kondolenčný list od kardinála Jozefa Tomka z Ríma a starosta našej obce Peter Vrablec predniesol rozlúčkovú reč.

Na večnú radosť v nebi

Smútočný sprievod sprevádzal otca biskupa Štefana Vrableca na poslednej ceste rodnou dedinou, ktorú vždy nosil v srdci a rád ju navštevoval. Miestom jeho odpočinku je náš závodský cintorín. Tu pokračovali pohrebne obrady uložením telesnej schránky otca biskupa do hrobu vedľa jeho brata Mons. prof. ThDr. Jozefa Vrableca, pápežského preláta a veľprepošta Nitrianskej sídelnej kapituly.

Veríme a modlíme sa, aby mu dobrotnivý Boh, ktorého lásku ohlasoval slovom i písmom, udelil večnú radosť v nebi.

Alena • Foto: Barbora

Na rozlúčke sa zúčastnili desiatky kňazov a rehoľníkov. Hlavným celebrantom bol Mons. Ján Orosch.

Nedaleko obce závodskej

Nedaleko obce závodskej
stojí obraz Matky Bolestnej,
/: z každej strany zelené stromy
medzi nima Mária tróni :/

Na obraze Matka s slzama
drží Telo Krista s ranama,
/: oči Spasiteľa sú zavreté
umučené Telo je mŕtve :/

Mnoho ľudí tade chodilo
mariánsky obraz zdravilo,
/: dievčatká sa prežehnávali
starenky sa ticho modlili :/

Kto bol Štefan Vrablec

Narodil sa 21. februára 1925 v Závode ako piate dieťa rodičom Terézii Vrablecovej, rod. Húškovej a Imrichovi Vrablecovi. Z ich manželstva sa narodilo sedem detí: Jozef, Michal, Helena, Mária, Štefan, Terézia a najmladšia Anička, ktorá zomrela v deň svojho krstu. Synovia Jozef a Štefan boli služobníkmi v kňazskej a biskupskej službe a dcéry Helena-Restituta a Mária-Galla kráčali cestou rehoľného života. Ako chlapec navštevoval rehoľné gymnázium františkánov v Malackách. V roku 1940 vstúpil do malého kňazského seminára v Trnave a pokračoval v štúdiu na rímskokatolíckom gymnáziu, ktoré ukončil v roku 1945 maturitnou skúškou. Následne vstúpil do veľkého seminára v Bratislave, z ktorého bol vyslaný na štúdium do Ríma. Kňazské sviatenie prijal 23. decembra vo Svätom roku 1950 v Lateránskej bazilike v Ríme. Kňazskú službu vykonával v Taliansku. V čase totalitného režimu pôsobil v Slovenskom ústave sv. Cyrila a Metoda v Ríme, v roku 1993 sa stal jeho riaditeľom. Bol titulárnym biskupom diecézy Tasbaltu a pomocným biskupom arcidiecézy Bratislava-Trnava. Slávnostná biskupská vysviacka sa konala v Šaštíne 26. júla 1998. Od roku 1999 bol predsedom Spolku sv. Vojtecha. Od 79. roku života bol na zaslúženom odpočinku ako emeritný biskup.

Smútočný sprievod odprevadil telesné pozostatky otca biskupa na cintorín.

Pred dvoma rokmi, pri príležitosti životného jubilea 90. rokov prišli Mons. Štefana Vrableca pozdraviť závodskí rodáci. So slzami v očiach si vypočul v ich podaní svoju obľúbenú pieseň Neďaleko obce Závodskej, ktorú zložil jeho brat Jozef.

Hlboká brázda na závodskom poli

Keď prišli teta Terka k starenke po vajcia, občas im požičali nejakú tú knižôčku, „čo poslal Štefka z Ríma“. Tak som už ako malé dievča o ňom hodne slychala, ale bol pre mňa veľkou neznámou. Bol v ďalekom Ríme u Svätého otca a obe moje starenky sa o ňom vyslovovali s veľkou úctou. Až jedného dňa... Všetky tetky v okolí fary mali pohotovosť. Ktorá ho skôr uvidí? Šušľalo sa, že príde domov Štefka Imrišica - inak mu nikto v dedine ani nepovedal. A naozaj, po mnohých rokoch prišiel. Stretli sme ho cestou do kostola. Z bočnej uličky vyšiel na hlavnú cestu vyšší muž v okuliaroch s neskutočne dobrotivým výrazom v tvári, pokojne zdravil každého dookola. Vôbec sa nepodobal na svojho staršieho brata Jožka, ktorý často navštevoval rodnú obec a bez jeho kazateľského umenia sa nezaobišli závodské hody. Po krátkej návšteve zase odišiel na dlhé roky do Ríma.

Jeho ruky nás žehnali

Vrátil sa až po novembri 1989. Mnohí si ešte pamätáme jeho prvú sv. omšu Závodce, ktorú nám venoval ako svoju primičnú. A venoval nám ešte veľa sv. omší. Po vysviacke za pomocného biskupa Bratislavsko - trnavskej

arcidiecézy 26. júla 1998 sa bez neho prakticky nezaobišiel náš duchovný život. Hody, dušičky, Vianoce, birmovka - to všetko bolo bez neho nepredstaviteľné. Jeho ruky nás žehnali a jeho pokojný hlas nás s láskou učil žiť podľa evanjelia. Napriek všetkým ťažkým životným skúškam, napriek všetkým svojim hodnostiam a funkciám zostával neskutočne skromný. Lásku k rodnej obci dokazoval na každom kroku a záhoráčtinu hrdo prezentoval aj „za horami“.

Odišiel Štefka Imrišica

Rôčky pomaly pribúdali a s nimi aj zdravotné neduhy. Na sv. omši pri príležitosti svojich 90. narodenín nás v Trnave vítal už posediačky v kresle. Na tvári mal stále ten istý dobrotivý a láskavý výraz, aký som si pamätala z detstva. Aj keď už tak často nechodil medzi nás, predsa sme vedeli, že neďaleko v Nitre pod starostlivým dohľadom sestričiek Vincentiek na nás myslí a modlí sa za nás tak, ako my zaňho. Aj teraz, keď oslavujeme 120. výročie posviacky nášho farského kostola, mal byť najčestnejším hosťom. Človek mieni, Pán Boh mení.

Rok 1950. Slovenskí kňazi vysvätení v Ríme. Tretí zľava náš Štefka Imrišica.

Prvého septembra znehybneli ruky, čo nám žehnali, stíchli ústa, čo nám rozprávali o nesmiernej láske Božej a čistá duša odišla domov k Otcovi. Bez neho už nikdy nebudú naše hody tým, čím bývali... Náš Štefka Imrišica, teda vdp. otec biskup Štefan Vrablec, vyoral svojím životom a príkladnou láskou k Bohu hlbokú brázdú na závodskom poli. Snažme sa byť my, jeho rodáci, aspoň trošku tým semenkom, ktoré v tej brázde zakorení a prinesie úžitok.

Odpočinutie večné daj mu, Pane...

Anička • Foto: archív redakcie

Jak zvonili Anjel Pána

Keď sme po tohtoročnej akcii Pôstna polievka v Pastoračnom centre Božieho milosrdenstva počúvali reportáž v relácii Lupa rádia Lumen, netušili sme, že pôsobivý hlas nášho rodáka, otca biskupa Štefana Vrableca, k nám prostredníctvom éteru prehovorí naposledy. Redaktorka Anka Božková nám popri stolovaní priamo na akcii odovzdala srdečný pozdrav od otca biskupa a samotnú reportáž popretkávala úryvkami s rozhovorom s ním. Naše pastoračné centrum – rodný dom bratov a sestier Vrablecových – ju doslova fascinovalo.

Čo sme si vypočuli v Lumene?

Otec biskup Štefan Vrablec v rozhovore viackrát spomenul svojho taticčka, ktorý slúžil rodine a rodina Bohu. Mamičku nazýval *zuatá*. Keď sa z Trnavy vracal do Závodu, prejdúc Malé Karpaty vždy prehodil na záhoráčtinu a zaspieval si: *V tem závodském poli, studánečka stojí...* O veľkom dare humoru svedčia aj spomienky na čapovanie piva v krčme a na krajčira Marcina. „Muadí sa dicky uderili po zadku, keď išli puacit v šenku. Mne jak chuapcovi sa to veľice lúbio: Strýče Marcine, prišite mi na rit kapsu! Aj já sem si sceu pléskat po zadku.“

Telo už v ostatných rokoch nevelmi vládalo, avšak jasná myseľ a čisté srdce sa nám neúnavne prihovárali.

Keď zvonili Anjel Pána

Pani Vierka Klempová – Imrišička, neter otca biskupa, dôkladne v reportáži opísala rodný dom Vrablecovcov. Vždy obdivovala strýkovu skromnosť, odvahu aj rozvahu. O druhom zo strýkov – kňazov, Jozefovi, hovorí ako o skvelom kazateľovi. „Keď zvonili Anjel Pána, taticček dicky v šenku zahuásili: cicho, chuapi! Do sa sce modlit, nech sa modlí. A do sa nesce, nech drží hubu.“ Láskové slová, hlboká viera, iskra v oku a neskutočná pokora. Takto si vás budeme pamätať, otec biskup.

Ivana • Foto: archív redakcie

Svätý Donát z Arezza, oroduj za nás

Tento rok si pripomíname 120. výročie posviacky nášho farského kostola. V obci máme však i viacero starších sakrálnych pamiatok. Jednou z nich je, vlastne bola, aj socha sv. Donáta, ktorá tento rok oslavuje svoje 125. výročie. Presnejšie - výročie má podstavec pod sochou, ktorý vydržal až doteraz.

Prvá vydržala 100 rokov

Prvá socha postavená s podstavcom v roku 1892 vydržala až do prelomu tisícročí, teda viac ako sto rokov. Letopočet bol určený na základe nájdenej tehly z dielne Salomon Berger ktorá sa nachádzala v Závode. Podľa registra tehelní na Slovensku je rok 1892 posledným v činnosti tejto tehelne. V roku 2001 bola originálna socha ukradnutá. Novú nechal vyhotoviť Ružencové bratstvo v roku 2002 a v roku 2003 bola požehnaná. Vydržala do augusta tohto roka, kedy aj tú ukradli.

Prečo máme v obci sochu sv. Donáta a prečo na tom mieste? Podľa knihy História obce Závod od autora Petra Vrableca ide o pamiatku na prusko-rakúske vojny. Cez toto miesto prechádzalo vojsko vracajúce sa z bitky pri Lamači. Po prechode vojska našiel miestny gazda Ján Dúbý

V roku 2016 v plnej kráse ...

mŕtveho vojaka, podľa uniformy išlo o dôstojníka. Z dokladov zistil, že sa vojak volal Donácus. Bezdetný gazda dojatý smrťou mladého vojaka nechal na tomto mieste postaviť sochu sv. Donáta. Je však aj iné vysvetlenie z ľudového rozprávania. Údajne keď zemepán prechádzal pri tomto mieste na koči, udrel do koča blesk. Akoby zázrakom sa nikomu nič nestalo a zemepán dal z vďaky postaviť sv. Donátovi sochu. Sv. Donát je síce ochrancom pred úderom blesku, podľa tradície však ide o iného sv. Donáta - rímskeho vojenského mučeníka z 2. storočia.

Cirkev si uctieva viacero svätých Donátov. V našom prípade ide o sv. Donáta - biskupa, ktorý žil v 4. storočí

v meste Arezzo. Podľa legendárnych životopisov zomrel po mnohých podivuhodných zážitkoch ako mučeník za vlády cisára Juliána Odpadlíka 7. augusta 362. Podľa iných životopisov nešlo o mučeníka, ale o horlivého biskupa, vyznávača. Za života sa mu pripisovalo veľa zázrakov. V legendách sa opisuje pri oltári s anjelom, ako jazdec na koni alebo ako biskup požehnáajúci postihnuté dieťa. Biskup Donát bol pochovaný v katedrále v Arezze. Jeho pozostatky boli prenesené do chrámu Santa Maria e San Donato v roku 1125 na ostrove Murano pri Benátkach a sú uložené v hlavnom oltári.

Kalich bez dna

Zaujímavú informáciu o jednom zázraku sa mi podarilo nájsť na stránke www.santiebeati.it. Počas slávenia svätej omše vstúpilo do chrámu niekoľko pohanov a sv. Donátovi rozbili kalich. Ten po intenzívnej modlitbe pozbieral všetky úlomky a pospájal ich. Napriek tomu, že dno kalicha chýbalo, sv. Donát slúžil ďalej svätú omšu a premenil víno na krv s rozbitým kalichom. Za všeobecného úžasu 79 prítomných pohanov uverilo v Boha.

Oslovila ma hlavne táto príhoda o rozbitom kalichu. Pri prvej krádeži zlodeji sochu sv. Donáta tiež rozbili a nechali v lese. Ako mi povedal autor sochy, výtvarník Pavol Žák, pri poslednej krádeži sochu zrejme tiež rozbili, svedčili o tom stopy na mieste. Rozbitý kalich nezabránil

... a dnes podstavec žíva prázdnotou.

sv. Donátovi slúžiť svätú omšu a dokonca vďaka tomu priviedol k viere niekoľko desiatok neveriacich, ktorí mu kalich rozbili. U nás v Závode bola už socha dvakrát rozbitá. Pevne verím, že bude opätovne obnovená a duch tohto miesta sa zachová. Alebo že by príbeh pokračoval a čaká nás obrátenie zlodejov a rozbíjačov sochy sv. Donáta ?

Svätý Donát, oroduj za nás i za zlodejov Tvojej sochy!

Richard • Foto: Ivana

Dožinková Fatimská sobota

V prvú septembrovú sobotu sme sa v Národnej svätyni, Bazilike Sedembolestnej Panny Márie v Šaštine zúčastnili na slávení Fatimskej soboty, ktorej súčasťou bola aj dožinková slávnosť. Dožinky sú oslavou ukončenia žatvy, ktorá bola vyvrcholením prác na poli spojená so zberom úrody.

Do Národnej svätyně sme prišli aj s krojovanými z okolitých farností uctiť si patrónku Slovenska a ďakovať za dar tohtoročnej úrody. Ružencové bratstvo našej farnosti sa aj tento rok podieľalo na kvetinovej výzdobe sochy Fatimskej Panny Márie, ktorú kro-

jovaní závodskí mládenci niesli v slávnostnom sprievode pred oltár.

Pozvanie na slávnosť prijal otec biskup Jozef Haľko, ktorý viedol modlitbu posvätného ruženca a bol hlavným celebrantom pri slúžení sv. omše. Krojovaní s vďakou prinášali pred oltár obetné dary pripravené z plodov tohtoročnej úrody, z voňavých kvetov, rôznych dekorácií vytvorených šikovnými rukami a pečených dobrôt. Na záver sme prijali z rúk otca biskupa požehnanie. Rovnako otec biskup požehnal Božie dary v podobe plodov tohtoročnej úrody.

Alena • Foto: Ľudka

Dožinky sú dobrou príležitosťou vzdať vďaka nášmu Pánovi za úrodu. Na septembrovej Fatimskej sobote v Šaštíne ďakovali aj naši krojovanci.

NAŠI FARNÍCI NA CESTÁCH

Oporný bod, ktorý nás podrží

Už roky býva v našej farnosti zvykom, že v druhú septembrovú sobotu sa putuje do Žarošíc. Naše prvé kroky vždy smerujú do osady Zdravá voda. Za schátranou budovou bývalých kúpeľov stojí v tichosti Vodná kaplnka. Obdarí vašu dušu hneď niekoľkokrát. Vo svojom vnútri ukrýva vyvierajúci prameň liečivej vody, z ktorého sa môžete napiť. A potom vám poskytne nádherné ticho. Zapálime sviečku, položíme kyticu kvetov, dáme tichý otčenáš „za to svoje“ a

všetci myslíme na pani Bertu, ktorá všetko zorganizovala a predsa muse-la zostať doma.

O polhodinu už zvoníme na fare, aby sme odovzdali koláčiky. Vdp. Pohanka nás víta so slovami: „Aj sme sa o vás obávali, či prídete v poriadku, keď ste teraz mali vo farnosti ten veľký pohreb.“ Vidno, že otca biskupa Vrab-leca aj tu majú v úcte. Vdp. Pohanka nás v uvítacej reči na slovenskej sv. omši prosí, aby sme boli čistí a úprim-

ní ako deti a tak sa snažili aj čisto a úprimne prijať do srdc našu Nebeskú Matku. Srdce pútnika si príde na svoje. O 14.30 h sa začína modlitba sv. ruženca, prevláda slovenčina. Pri Korunke Božieho milosrdenstva sa už vyrovnávajú české modlitby a slovenské piesne. Pekne, svorne, veď Žarošice sú pútné miesto Moravanov aj Slovákov.

Pred kostolom to už žije na plné obrátky. Vdp. Pohanka vyzerá pútnikov raz z dolného a raz z horného konca. Každé procesii s ovenčenou sochou Panny Márie ide v ústrety, pekne privíta a za slávnostného spevu ju uvedie do kostola. Za kostolom skupiny symbolicky víta drevená socha pútnika svojho času najväčšieho - sv. Jána Pavla II. O 16.00 h sa začína sv. omša farnosti Mutěnice, ktorá už dlhé roky zabezpečuje výzdobu žarošického oltára. Mutěnické starenky, hoci čas-

to bezvládne, sa naďalej zúčastňujú svojským spôsobom na príprave výzdoby.

Po obrade kladenia venčekov sa o 18.00 h začína hlavná sv. omša. Hlavný celebrant Mons. Jozef Halko v homílii vysvetľuje, že modlitba sv. ruženca je ložisko, čo nás posúva ďalej na ceste viery. Ježiš nám dal v poslednej chvíli svojho života z kríža svoju Matku Máriu za našu adoptívnu Matku. Sme na ceste viery spolu s ňou. Kráčame odniekiaľ niekam, kráčame spolu a nesieme si ju so sebou. 8. septembra mala Panna Mária narodeniny. Vieme, čo si želá k narodeninám? Odpoveď nájdeme v Svätom písme: urobte všetko, čo vám povie. Panna Mária je najšťastnejšia, keď počúvame slová jej Syna. Keď prijímame všetko, čo nám hovorí a nesieme si ho so sebou - domov i do práce.

Stmieva sa, sv. omša vrcholí. Sprievod 28 osvetlených a ovenčených mariánskych sôch sa dáva na cestu Žarošicami. Panna Mária nás vedie cestou viery a lásky k svojmu Synovi a my ju nasledujeme. Rozchádzame sa do svojich domovov a v srdci je akosi ľahko a čisto. Máme ten oporný bod, ktorý nás podrží.

Anička • Foto: autorka

Než pujdu k milým svým, ještě si vyprosím.

že si té lásky tvé na cestu vzítí smím.

Maria, Máti má, na cestu objímá

a pak mě provází svatýma očima.

Cestou absolvujeme Bolestný ruženec aj Krížovú cestu za rodiny. Chvilka pokoja a osobnej modlitby medzi kilometrami v nohách je príjemným osviežením. ◀

Cez Tomky až do Šaštína

Národná svätyňa, Bazilika Sedembolestnej Panny Márie v Šaštíne, privítala v piatok 15. septembra podľa odhadov 40 tisíc veriacych. Príležitosť osláviť spoločne sviatok Patrónky Slovenska celonárodnou púťou priviedol do našej krajiny aj Slovákov z Rumunska a Srbska. Pri predstavovaní a vítaní na začiatku svätej omše, ktorú celebroidal prešovský arcibiskup - metropolita Mons. Ján Babjak SJ., zožali najväčší potlesk. Rozhodne väčší, ako prítomní predstavitelia politického života. V homílii zazneli silné slová o rodine a hodnotách, ktoré vyznávajú súčasné rodiny i pomenovanie hriechov, ktoré vplyvajú na ich stabilitu. Slová ako korupcia či egoizmus možno niekoho prekvapili, avšak sú našou dennou realitou a nebolo dôvodu, prečo by sa im mal kazateľ vyhnúť. Mariánskym čitateľom neuniklo ani krásne posolstvo z homílie: „Jeden kňaz našej Prešovskej archieparchie dostal v lete od svojich známych fotografiu z Gerlachovského štítu, na ktorom je umiestnený kríž. Na fotografii bolo napísané: „Pozdraz z Gerlachu zo strechy Slovenska a V4. Napriek všetkým neprajníkom sa nad Slovenskom vypína kríž. Inštalovali ho v roku 1997, bol tam predtým do roku 1950, odstránili ho, ale Božiu moc nie.“

Pre pútnikov rôznych vekových kategórií bol pripravený 5- dňový bohatý duchovný program, ktorý sa po prvý

raz uskutočnil pod taktovkou nových správcov svätyne, bratov Pavlínov. Zo Závodu sme do Šaštína opäť pu- tovali peši, na bicykloch i na autách.

Bez rozdielu dopravného prostriedku sme si vychutnali prítomnosť Božej matky v našich srdciach.

Ivana • Foto: autorka

Vychádzame za tmy, prvé zastavenie absolvujeme pri Božích mukách za dedinou.

Naša 10-členná skupina dorazila pred desiatou k národnej svätyni. Tradičná spoločná fotografia pri jazere a podho pred Baziliku!

S hrdosťou sledujeme na projekcii našich krojovaných Máriu a Petra, ktorí odovzdávajú obetné dary hlavnému celebrantovi Mons. Jánovi Babjakovi SJ.

Obec Závod a Farský úrad v Závode srdečne pozývajú na

SLÁVNOSTNÝ VEČER

v sobotu 30. septembra o 18.00 hodine
v Kultúrnom dome Závod

pri príležitosti 120. výročia posvätenia
farského kostola sv. Michala archanjela

- ❖ premietanie dobových i súčasných fotografií s výkladom
- ❖ rozprávanie účastníka pešieho putovania do Santiaga de Compostela
- ❖ chvály s kapelou MZK band
- ❖ výstava detských prác na tému Náš kostol

Vstup voľný

Moderuje herečka Novej scény Bratislava

Lucia Vráblicová

Takto vidia náš kostol

Krásny, farebný, vysoký, s dominantnou sochou patróna, poskytujúci strechu sviatostiam. Takto vidia jubilujúci chrám naše deti. Pred prázdninami ich redakcia Svitania vyzvala, aby pri príležitosti 120. výročia posvätenia Kostola sv. Michala archanjela v Závode akýmkoľvek spôsobom stvárnilu tému Náš kostol. Nesmierne nás teší, že do súťaže tvorivosti sa zapojilo 8 malých šikovných autorov s deviatimi prácami. Ponúkame ich aj vašim očiam. Všetky budú zároveň vystavené počas slávnosti k výročiu

Janka Hollá

Denis Krajčír

Danko Vrabček

Mária Vrabčeková

Jakub Strmenský

Terézia Strmenská

posvätenia kostola v sobotu 30. septembra v Kultúrnom dome Závode. Zároveň pozývame deti na túto slávnosť so začiatkom o 18.00 h – prevezmú si na nej ocenenia za svoju tvorivosť. Milé deti, nech Duch svätý aj naďalej vedie vaše ruky a mysle pri radostnom a tvorivom prežívaní viery!

Redakcia

Autorkou obrázka na titulnej strane časopisu je Saška Krajčírová, Archanjela Michala na zadnej obálke vymodeloval Marek Hollý.

Janka Hollá

Poznáme to asi všetci – v nedeľu dopoludnia vypneme sporák či televízor, vyleštíme topánky a náhlime sa do kostola. Peši, na bicykli či autom. Na ranú či na „hrubú“. Po svätej omši sotva namočíme prsty do svätenej vody a už uháňame za povinnosťami. A popri nich sme si možno ani nevšimli, kto sedel vedľa nás v kostolnej lavici. Alebo komu sme podávali ruku na znak pokoja. A pritom náš chrám je plný vzácnych ľudí, ktorí pracujú či žijú na Božiu slávu. Svetská pýcha či ľudská chvála pre nich nie sú hodnotou. V roku výročia posvätenia nášho kostola sme sa v redakcii Svitania rozhodli otvoriť novú rubriku. Aby sme sa v našej farnosti lepšie spoznali. Aby sme poznali ľudí, ktorí svoje dary premieňajú na radosť iných. Dnes vám prinášame ďalší rozhovor.

Nedajme si „započítačovať“ svet!

- Kedy ste sa rozhodli pre učiteľské povolanie? Mali ste nejaký učiteľský vzor?

Učiteľské povolanie mi bolo blízke od malička. Keď sme sa hrali na školu, ja som bola vždy učiteľka! Na strednej škole som raz mala rozhovor so saleziánskym kňazom, pochádzal z našej dediny a volal sa Ďusko Oboňa – asi pred polrokom zomrel. Povedal mi: „Évika, z teba by bola dobrá učiteľka. Vyber si tých menších, tí viac poslúchajú. A mohla by si si k tomu pridať hudobnú výchovu, veď hráš na harmonike. To by ti sedelo.“ Zasiahlo ma to ako blesk. Pán asi použil tohto kňaza, aby ma nasmeroval k učiteľovaniu. Mojimi vzormi boli najskôr veľikáni: Ján Amos Komenský, Mária Montessori, Šalva Amonašvili. Neskôr pribudli ľudia, ktorí

sú mojím svetielkom na učiteľskej ceste: sv. Ján Bosco, Ján Babtista de la Salle, sv. Filip Neri, Janusz Korcak. Obdivujem ich prístup k deťom, lásku, trpezlivosť, obetu.

- Môžete spomenúť nejakú/nejaké veselú príhodu so žiakmi z vašej učiteľskej praxe?

Učiť v totalitnom režime nebolo ľahké. Človek si musel dávať pozor na to, čo povie, čo spraví jeho deti alebo žiaci. Bol to čas neslobody. Jeden príbeh ma trochu trápi, ale s tým už nič nenarobím. Učili sme už tu, v Závode. Jeden môj druháčik sa vtedy verejne – pred celou triedou, počas vyučovania vyjadril o vtedajšom súdruhovi prezidentovi veľmi nepekne. Oči všetkých sa upreli na mňa a čakali, ako zareagujem. Boli tam

deti z rôznych rodín a ja som vedela, že musím zakročiť, lebo doma to budú všetci určite preberať. Pokarhala som ho: je to nedôstojné, musíš to odvolať. Ale „môj hrdina“ práve naopak – ešte to pritvrdil, ako sa patrí. Rozhodla som sa riešiť to zmierlivo – dlhou poznámkou do žiackej knižky. Deti stíchli, zdalo sa, že vec je vyriešená. Na druhý deň prišla za mnou nešťastná mamička s prosbou, aby to nemalo ďalšie následky. Poprosila ma, či by sme mohli tú stránku zo žiackej knižky vytrhnúť. Viem, že sa to nesmie, ale súhlasila som. Tým sa celá vec dostala do zabudnutia – aspoň ja som si to myslela. Ale keď sme po „nežnej revolúcii“ opäť začali chodiť do kostola, môj žiačik – teraz už otec dvoch detí a vzorný živiteľ rodiny, povedal niečo v tom zmysle, že prevraciam kabát. Ani netuší, aké to všetko mohlo mať preňho následky. Aj tak ho mám stále rada, ba dokonca ho za tú jeho „odvahu“ tak trochu obdivujem.

- Kto vás priviedol ku viere? Čím je pre vás?

Vyrastala som v katolíckej rodine, videla som rodičov modliť sa, neskôr sme sa modlili spoločne. Mamička bola mojou prvou učiteľkou – odchovala ma na básničkách Ľudmily Podjavorinskej a Katechizme katolíckej cirkvi. S manželom sme absolvovali tri svadby! Zobrali sme sa ako

Évika Bencová, prvé sväté prijímanie.

študenti, sobáš sme mali na Mestskom úrade v Seredi. Hneď po sobáši si nás predvolali na pedagogické oddelenie a pýtali sa nás, v ktorom kostole sme sa sobášili. Nemuseli sme klamať – mali sme štátny obrad a tak sme „prešli“. Neskôr sme mali tichý sobáš v Seredskom kostole – o deviatej večer. Horeli iba sviečky, ja som nemala biele šaty, ani závoj. Boli sme tam štyria – sobášiaci kňaz, terajší emeritný arcibiskup Ján Sokol, jeho kuchárka ako svedok a my dvaja. Bol to ten najkrajší obrad, aký si viem predstaviť. Od dojatia som sotva vládala čítať prisahu. Boli sme

Ako birmovná mama svojho krstňata Veroniky.

prešťastní! Otec Ján nám povedal myšlienku, ktorej sa držím doteraz: „Deti moje, doba je zlá, ale vy sa nepúšťajte Pána Boha! Modlite sa aspoň ráno, na obed a večer. Prvé a posledné myšlienky nech patria Bohu. Budete ako kvetinka v kvetináči. Dostane pár kvapiek vody ráno, na obed a večer. Bude živiť, ale nezahynie!“ Vďaka, otec Ján, za tieto slová.

Tretia svadba musela byť pre rodinu – nevedeli nám odpustiť, že sme všetko urobili tajne. A tak sme spo-

jili oslavu promócií so svadobnou oslavou. A pre spokojnosť nahnevanej rodiny som si obliekla biely kostým a závoj. Viera je Boží dar. Všetko odovzdávam do Jeho rúk a Pán robí v mojom živote viditeľné zázraky. Modlitba, sviatosť zmierenia, eucharistia – to je to, čo ma vedie životom a v ťažkých chvíľach posilňuje.

- Ste mamičkou kňaza a dcéry, ktorá pomáha deťom. Aké sú najdôležitejšie rady, ktoré ste dali svojim deťom do života?

Deti sú vzácny dar a ja neprestávam za tento dar ďakovať. Nie sú našim majetkom. Pán nám ich zveril, aby sme im pomohli do života. My im iba otvárame dvere a je to na nich, ktoré si vyberú, do ktorých vstúpia. Sprežívam ich modlitbami, odovzdávam ich Pánu Bohu, pod ochranu Panny Márie, prosím o pomoc ich anjelov strážnych. Už sú dospelí, musia kráčať životom sami, ale ja viem, že sú pod Božou ochranou a to ma upokojuje. Obaja si vybrali ťažké povolanie, alebo skôr – Pán si ich vybral pre to, čo robia. Zuzka je špeciálnou pedagogičkou – psychopédkou a Jarko kňazom. Sú to poslania, ktoré vyžadujú obetu, silu, trpezlivosť, lásku. Vštepovala som im moje životné motto: Nevzdať sa, neujst' nikdy z boja, nebáť sa rán, že snáď sa nezahoja, nepatriť nikdy medzi neveriacich... a milovať!

- Celý život pracujete s ľuďmi. Čo je na tejto práci najkrajšie a čo najťažšie?

Práca s ľuďmi je náročná, ale krásna. U nás vždy bývali návštevy, schádzali sa u nás mladí, starí, spolužiaci našich detí... Bývalo veselo i vážne, riešili sme spoločné problémy, zhovárali sme sa. Navzájom sme sa obohacovali. Nezabudnem na spevácky krúžok Škovránok. Tieto deti som milovala z celého srdca. Boli úžasné! Po rokoch sa mi priznávajú, že svojim deťom spievali namiesto uspávanky pesničky z nášho repertoáru. Pamätali si moje dirigentské gestá, hudobné medzihry môjho muža... Krása! Práca s ľuďmi si čím ďalej tým viac vyžaduje trpezlivosť, takt a silu. Dnes vidíte mladých ľudí, ako sedia spolu a každý z nich drží v ruke mobil a blúdi vo virtuálnej realite. Zo sveta uniká priama reč, komunikácia s pohľadom do očí, láska, ohľaduplnosť. Ale nie všetci sú takí. Nájde sa zopár svetielok. Nedajme si „započítačovať“ tento svet!

- Aká bola vaša cesta k folklóru? Čo pre vás folklór znamená?

Bola som „odkojená“ folklórom. V Terchovej, kam som chodila na prázdniny, sa za mojich detských čias vždy večer spievalo. Videla som kosenie a hrabanie sena so spevom, pálenie Jánskych ohňov, ešte aj diplomovú prácu som písala o Ter-

S úsmevom a v závodskom kroji.

chovskom folklóre. V Koliňanoch zase fungoval CSEMADOK – Maďarský folklór na Slovensku. Tam som sa naučila čardáš, spievala som ich krásne ľudové piesne. Na Orave sme viedli folklórny súbor, kde sme spievali po goralsky, tancovali ich krútenú. Vystupovali sme na Detve, vo Východnej, v Roháčoch. Folklór

je zakrytý poklad, minulosť, krása a bohatstvo nášho národa. Treba ho odkrývať a zachovávať pre budúce generácie – zvlášť v dnešnej dobe. Som rada, že je v našej dedine toľko nadšencov.

- Kde nachádzate prieniky medzi folklórom a vierou?

Folklór a viera sú úzko prepojené, súvisia spolu, navzájom sa dopĺňajú. Všetky tie krásne zvyky a tradície sa odvíjajú prevažne z kresťanských sviatkov. Práve tu je možnosť ukázať tú dôstojnosť a krásu zašlých časov. Také požehnanie rodičov mladého páru na sobáš alebo žatva, poďakovanie za úrodu. Alebo oblečenie na každú z týchto príležitostí. Kňazské primície, Božie telo, púte do Šaštína... to sa v Závode nezaobíde bez krojovaných. Občas aj polnočná sv. omša a teraz hodová slávnosť. V dnešnej dobe cítiť akýsi „boom“ folklóru. Vzniká veľa súborov a folklórnych skupín. Ľudia – akosi podvedome – túžia po tej kráse, ktorá sa prejavuje v piesňach, tancoch, zvykoch, oblečení minulých čias, ktoré boli pomalšie, ústretovejšie, ľudskejšie. Kedy človek človeku bratom bol. A toto hlása aj naša viera. Nie? 😊

Zhovárala sa: Ivana

Foto: archív E. H. a FS Závodzan

Kto je Eva Hanzlíková

Dievčenským menom Eva Bencová, narodila sa v roku 1952 v Žiline. Rodina krátko žila v Terchovej a presťahovala sa do rodiska otca – Kolíňan pri Nitre. Evička vyrastala ako zástupkyňa slovenskej menšiny v rýdzo maďarskom prostredí. Maďari aj Slováci, všetci boli kamaráti. 2. stupeň ZŠ absolvovala v susednej dedine Jelenec. Po jeho skončení študovala na Strednej všeobecno-vzdelávacej škole v Zlatých Moravciach (dnešné gymnázium). Ako študentka Pedagogickej fakulty UK v Trnave spoznala Jaroslava - v 3. ročníku sa zobrali a odvtedy kráčajú spolu ako učiteľský pár. Prvých sedem rokov učili na Orave. Odtiaľ už viedla ich cesta do Závodu.

FARSKÁ MATRIKA

Sviatosť krstu prijali

Michal Tomčovčík	* 28. 04.	krst:	25. 06.
Adela Petrášová	* 18. 05.		23. 07.
Liana Matkovičová	* 14. 07.		20. 08.
Richard Závadský	* 27. 05.		27. 08.
Jakub Eliáš	* 10. 06.		10. 09.
Martin Vrablec	* 29. 07.		10. 09.
Diana Gregovská	* 30. 05.		24. 09.

Manželstvo uzavreli

Juraj Hušek	a	Miroslava Jarovičová	01. 07. (Húšky)
Jiří Krásný	a	Hana Lenghartová	22. 07.
Lukáš Kravec	a	Dominika Báňová	19. 08. (Húšky)
Marek Šešera	a	Alexandra Bučková	26. 08.
Peter Hušek	a	Pavlinka Žifčáková	23. 09. (Húšky)
Vladimír Húbek	a	Katarína Studeničová	23. 09.

Do večnosti sme vypravdili

Katarína Martinkovičová, rod. Hurbánková	† 01. 07.	pohr.:	05. 07.
Terézia Zelenková, rod. Klemková	† 10. 07.		12. 07.
Matej Palkovič	† 29. 07.		03. 08.
Mons. Štefan Vrablec	† 01. 09.		07. 09.
Margita Bartošová, rod. Šarközyová	† 04. 09.		08. 09.
Mikuláš Majzún	† 09. 09.		13. 09.
Jozef Strmenský	† 11. 09.		14. 09.
Dušan Šišolák	† 16. 09.		20. 09.

